	Силабус освітнього компоненту **«Історія України (період з середини XVI – XVIII ст.)»** **Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка** **Спеціальність:** *014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)* **Освітня програма: Середня освіта (Географія,** Історія) **Рівень вищої освіти:** перший (бакалаврський) **Рік навчання: 2025-2026** **Семестр:** 3-4
Структурний підрозділ	Кафедра історії України, історичний факультет
Викладач: 	**ПІБ:** Газін Володимир Володимирович **Посада:** доцент кафедри історії України **Науковий ступінь:** доктор історичних наук **Вчене звання**: доцент **E-mail:** hvv1969@ukr.net **Робоче місце:** навчальний корпус №2 (вул. Татарська, 14), кафедра історії України. **Профайл викладача:** http://histua.kpnu.edu.ua/volodymyr-volodymyrovych-hazin ORCID: https://orcid. org/0000-0001-9456-623X
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=10658
Статус дисципліни	нормативний освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	6 кредитів ЄКТС / 180 год.
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна.
Політика дисципліни	Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

	URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/ Відвідування занять. Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка» URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view Неформальна освіта. Визнанання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Порядок визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція)». URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view
Що будемо вивчати?	Здобувачі вищої освіти вивчатимуть курс «Історія України». Курс спрямований на ознайомлення студентів з політичним та соціально-економічним розвитком України в період з середини XVI – до кінця XVIII ст. Це період в історії українського народу, який охоплює час зі входження більшості українських земель до складу держави Річ Посполитої (1569 р.) і до ліквідації Української козацької держави та інкорпорації українських територій Російською та Австрійською імперіями (кін XVIII ст.). Серед основних тем: становище українських земель у складі Речі Посполитої; формування українського козацтва та його участь у внутрішньо- та зовнішньополітичних процесах Речі Посполитої; Українська національна революція середини XVII ст. та утворення Української козацької держави; боротьба українського народу зв незалежність; поразка революції та розвиток української державності у формі автономії Московської держави; українсько-московські відносини з середин XVII – до кінця XVIII ст.; причини та передумови ліквідації Москвою Української держави. Зміст освітнього компоненту передбачає аналіз перебігу внутрішньо- та зовнішньополітичних процесів, діяльності тогочасних історичних постатей, з'ясування взаємовпливів політичних та соціальних процесів в Україні.
Чому це треба вивчати?	**Метою** викладання навчальної дисципліни «Історія України» (період з середин XVI – XVIII ст.) є формування ґрунтовних знань студентів з різноманітних проблем, що стосуються політичного,

	соціально-економічного та культурного розвитку України періоду раннього нового часу, розуміння ходу історичного розвитку українського народу, самого процесу формування Української держави в даний історичний проміжок часу; формування у студентів компетентностей, що дозволяють забезпечити виконання наступних завдань курсу: ● дати студентам конкретний історичний матеріал з історії України середини XVI – XVIII ст.; ● охарактеризувати особливості соціально-економічного та внутріполітичного розвитку Української держави в період розгортання Української національної революції XVII ст., та протягом існування України-Гетьманщини, як автономної складової Московської держави, а згодом – Російської імперії; ● з'ясувати геополітичні особливості розвитку Української козацької держави; ● ознайомити студентів з діяльністю визначних осіб вітчизняної історії середини XVI – XVIII ст.; ● показати процес формування української національної ідеї та її значення у розбудові Української держави; ● охарактеризувати культурний розвиток українського народу та з'ясувати його культурні зв'язки з іншими європейськими народами; ● навчити студентів вмінню самостійно добирати і опрацьовувати історичні документи, науково-популярну та довідкову літературу, спів ставляти інформацію з різних джерел, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб; ● формувати в студентів історичне осмислення, вміння аналізувати й узагальнювати історичні події та явища, визначати їх суть, причинно-наслідкові зв'язки між ними, виділяти основне, об'єктивне і суб'єктивне, самостійно оцінювати і пояснювати (інтерпретувати) історичний процес і робити логічно правильні висновки.
Яких результатів можна досягнути?	**Очікувані результати навчання з дисципліни:** ПРН 01 - Знання та розуміння основних концепцій, парадигм, теорії та загальної структури історичної наук, предмету їх дослідження, місця і зв'язків в системі наук. ПРН 02 - Вільне володіння історичною термінологію і номенклатурою. ПРН 09 - Знання основних історичних подій та етапів розвитку світових цивілізацій та території України. ПРН 12 - Знання ролі і місця України у сучасному світі в контексті географічних та історичних чинників її розвитку.

Як можна використати набуті знання та уміння?	ОК сприяє формуванню у студентів таких компетентностей: **Інтегральна компетентність.** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі освіти, що передбачає застосування концептуальних методів педагогічних наук, а також географії та історії і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітньо-виховного процесу в закладі загальної середньої освіти. **Загальних компетентностей (ЗК):** ЗК 02 - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 05 - Здатність до вираження національної культурної ідентичності. **Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК):** СК 11 - Володіння основами наукових досліджень, аналізу та синтезу джерел та наукових відомостей з географії, історії України та краєзнавства, а також громадянської освіти для використання відомостей у практичній професійній діяльності. СК 12 - Оперування у професійній діяльності базовими знаннями про особливості розвитку людства у різні історичні періоди. Здатність до застосування знань для проведення логічних зіставлень зі сучасністю. Розуміння основних закономірностей й особливостей соціально-політичного й економічного розвитку країн і регіонів світу, співставлення їх спільних та відмінних рис. .
Зміст дисципліни	1.Україна на переломі середньовіччя та ранньомодерного часу. Вступ. 2. . Люблінська унія. Політичний, соціально-економічний та духовний розвиток України в середині – другій половині XVI ст. 3. Національно-культурний рух в Україні в другій половині XVI – першій половині XVII ст. 4. . Становлення українського козацтва та Запорозької Січі в другій половині XVI ст. Перші козацькі повстання. 5. Українське козацтво у першій чверті XVII ст. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. 6. Козацько-селянські повстання в Україні 20-30-х рр. XVII ст. 7. Українська національна революція XVII ст. 8. Лівобережна

	Гетьманщина в другій половині XVII ст. 9. Правобережна Україна після завершення Української національної революції (до кінця XVII ст.). 10. Українські землі наприкінці XVII – на початку XVIII ст. 11. Україна-Гетьманщина в середині – другій половині XVIII ст. 12. Правобережна Україна в другій половині XVIII ст. 13. Кримське ханство в середині XVI – XVIII ст. 14. Західноукраїнські землі в другій половині XVII – XVIII ст. 15. Національно-культурний розвиток України в другій половині XVII – XVIII ст.
Методи навчання	Словесні, наочні методи: лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, мозкова атака, робота з першоджерелами, словниками, посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернетними публікаціями та матеріалами вебсайтів, створення й демонстрування презентацій; технології дистанційного навчання
Інформаційне забезпечення	**Основна:** 1. **Бойко О. Д.** Історія України : навч. посіб. 3-є вид., випр., доп. Київ : Академвидав, 2010. 688 с. 2. **Газін В. В.** Історія України середини XVI – XVIII ст. : Навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей «014 Середня освіта (Історія)», «014 (Середня освіта (Історія та правознавство)» і «032 Історія та археологія». Видання четверте, доповнене та перероблене. Кам'янець-Подільський, 2023. 158 с. 3. **Грицак Я.** Подолати минуле: глобальна історія України. Київ : Портал, 2022. 432 с. 4. **Грушевський М. С.** Історія України-Руси : В 11 т., 12 кн. / [Редкол.: П. С. Сохань (голова) та ін.]. Київ : Наукова думка, 1997-1998. Т. 8-11. 5. Історія України та української культури: Навчальний посібник (у конспективному викладі) / Величко О.Б., Розовик О.Д. Київ : МЕДПРИНТ, 2023. 192 с. 6. Історія України. Навчальний посібник / О. Охредько, В. Майорський, Л. Коломєєць. Київ: Центр громадянської просвіти «Альменда», 2024. 70 с. 7. **Лазарович М. В.** Історія України : навч. посіб. 2-ге вид., випр. і допов. Київ : Знання, 2011. 685 с. **8. Плохій С.** Брама Європи. Пер. з англ. Романа Клочка. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 496 с 9. **Сас П. М.** Історія України. XVI-XVIII століття : навчальний посібник. Львів : Дивосвіт, 2001. 291с. 10. **Яковенко Н.** Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Вид. 4-те. Київ : Критика, 2009. 584 с. **Додаткова:**

	1. **Бачинська О.А., Чухліб Т.В., Щербак В.О.** Українське козацтво. Київ : Кристал Бук, 2015. 400 с. 2. **Брехуненко В.** Війни Українських козаків з Росією до часів Богдана Хмельницького. Київ, 2007. 64 с. 3. **Ворончук О. І.** Острозький Василь-Костянтин Костянтинович. Енциклопедія історії України : в 10 т. / НАН України ; редкол.: В. А. Смолій, Г. В. Боряк, В. Ф. Верстюк [та ін.]. Київ : Наукова думка, 2010. Т. 7 : Мл–О. С. 690–691. 4. **Гошко Т.** Нариси з історії магдебурзького права в Україні (XVI – початок XVII ст.). Львів: Афіша, 2002. 255 с. **5. Гуржій О. І., Корнієнко В. В.** Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний. Київ : Україна, 2004. 192 с. 6. **Гуржій О.І., Чухліб Т.В.** Гетьманська Україна. Київ : Альтернативи, 1999. 304 с. 7. **Кентржинський Б.** Мазепа. Київ : Темпора, 2013. 496 с. 8. Костянтин-Василь Острозький (1527–1608 рр.). Сто великих українців / Н. В. Астапенко, О. К. Барашкова, А В. Дарибогова [та ін.]. Київ : Арій, 2011. С. 66–70. 9. **Леп'явко С.** Козацькі війни кінця XVI ст. в Україні. *Чернігів :* Сіверянська думка, *1996*. 287 с. 10. **Мицик Ю.** Іван Мазепа. Київ, 2007. 72 с. **11. Оглоблин О.** Гетьман Іван Мазепа та його доба. 2-е доп. вид. Нью-Йорк-Київ-Львів-Париж-Торонто, 2001. 464 с 12. **Смолій В., Степанков В.** Українська національна революція XVII ст. (1648 - 1676 рр.) / НАН України. Інститут історії України. Київ : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2009. 447 с. 13. **Щербак В.** Козацтво XVI – першої половини XVII ст. як потенційний чинник українського державотворення. *Terra cossacorum: студії з давньої і нової історії України*. Київ, 2007. С.31-47. 14. **Щербак В.** Українське козацтво: формування соціального стану. Друга половина XV – середина XVII ст. Київ : КМ Academia, *2000*. 300 с. 15. **Яковенко Н**. Дзеркала ідентичності. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI - початку XVIII століття. Київ : Laurus, 2012. 471 с.
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Лекційні заняття (52 год.), семінарські заняття (38 год.), самостійна робота (90 год.).
Система оцінювання результатів навчання	Основними методами контролю відповідно до критеріїв оцінювання знань здобувачів освіти та ефективності засвоєння ними курсу ґрунтується на таких формах участі студентів у освітньому процесі, які підлягають поточному контролю: виступ з основного питання на

<table>
<tr><td></td><td>семінарському занятті, модульна контрольна, самостійна робота (аналітичне завдання).
Підсумковою оцінкою є екзамен.
Розподіл балів, які отримують студенти
4 семестр - екзамен
<table>
<tr><th colspan="2">Поточний і модульний контроль (60 балів)</th><th>Екзамен</th><th>Сума</th></tr>
<tr><td colspan="2">Змістовий модуль 2 (60 балів)</td><td rowspan="3">40 балів</td><td rowspan="3">100 балів</td></tr>
<tr><td>Поточний контроль</td><td>мкр</td></tr>
<tr><td>30 балів</td><td>30 балів</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td>Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів
на навчальних заняттях</td><td>Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка».
URL:
https://drive.google.com/file/d/1aD_jeL-jGRbDWAegkQ58tdMxxbqQKufF/view</td></tr>
<tr><td>Поточний контроль</td><td>Усне опитування, письмовий контроль, виконання самостійної роботи, модульна контрольна робота</td></tr>
<tr><td>Підсумковий контроль</td><td>Екзамен</td></tr>
<tr><td>Локація</td><td>URL: https://kpnu.edu.ua/rozklad-zaniat/</td></tr>
</table>